

Der Borte

překlad rytířského románu napsaného na konci 13. století Dietrichem von der Glezze

Roman Vaverka

Předmluva

Následující text uvádí překlad velmi pozoruhodného středověkého románu *Der Borte* (Pás) napsaného Dietrichem von der Glezze na konci 13. století. O autorovi samém není téměř nic známo, ale Glezze je středověké jméno dnešního slezského města Glatz, jižně od Wroclavi, sotva 35 km východně od Náchoda. Dále je k dispozici zmínka o slezském zemanovi jménem Wilhelm von Weidenau, o němž je v městské kronice uvedeno, že zemřel v roce 1296 a ve službách jehož syna Wilhelma von Widenâ Dietrich sloužil. Jen na základě této informace je možné bližší časové zařazení literární činnosti Dietricha von der Glezze. Dílo se dochovalo ve třech sbornících středověké německé poezie z 1. čtvrtiny 14. století: *Codex Bodmer 72* v Bibliotheca Bodmeriana v Ženevě a *Cod. Pal. Germ. 341* (stránky 232v - 238r) a *Cod. Pal. germ. 4* (stránky 198r - 208v), oba v Universitätsbibliothek v Heidelbergu.

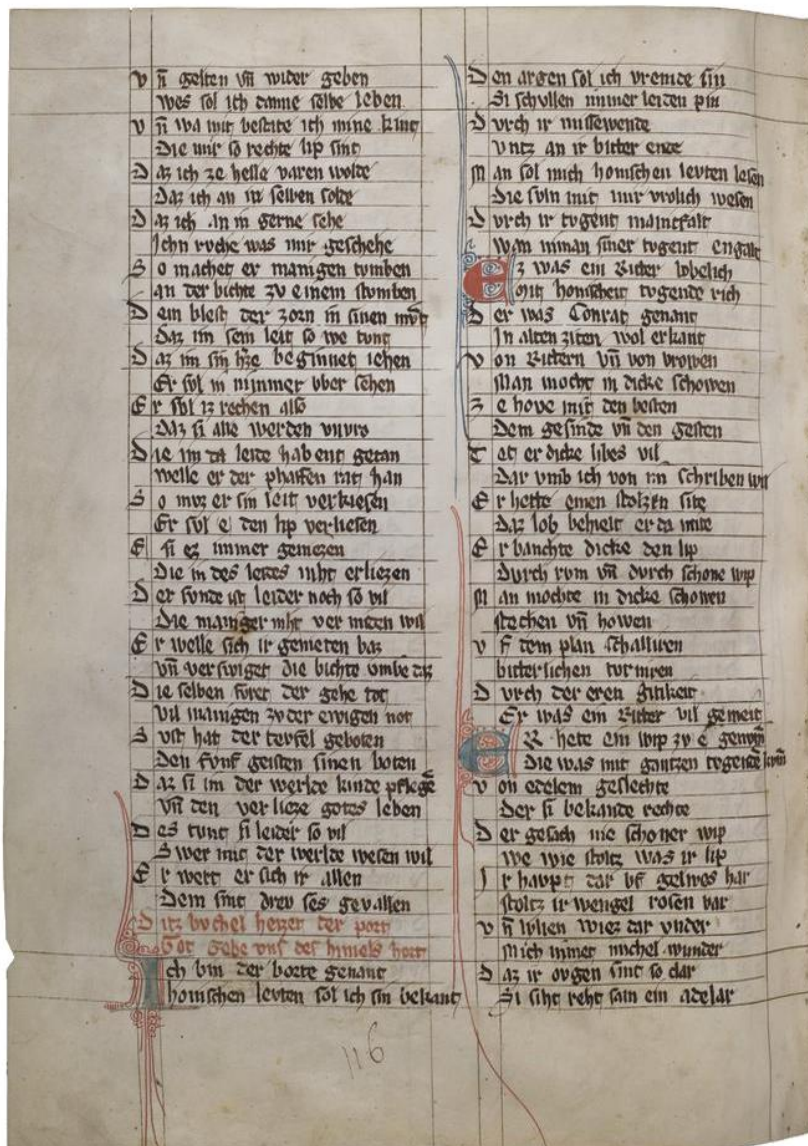
Poznámky k transkripci: *M* (Mit), *vñ* (und), *kvmñ* (kumen), *hze* (herze), *lāt* (lant), *vsagen* (versagen)

zdroj: *Cod. Pal. Germ. 341, Universitätsbibliothek, Heidelberg*

úvodní obrázek: replika rytířského pásu podle náhrobku Waltera von Hohenklingen (†1386), www.lorifactor.com

Autorská práva: Budete-li potřebovat použít některou část mnou provedené transkripce nebo překladu pro vlastní publikační nevýdělečnou činnost, uveďte prosím odkaz na tuto publikaci a informujte mne na e-mail: vaverka.fm@gmail.com. Děkuji.

Roman Vaverka

Diz bvchel heizet der port
Got gebe vns des himels hort
Ich bin der borte genant
 Hovischen levten sol ich sin bekannt
 Den argen sol ich vremde sin
 Si schvllen immer leiden pin
 Dvrch ir missewende
 Vnz an ir bitter ende
 Man sol mich hovischen levten lesen,
 Die svln mit mir vrolich wesen
 Dvrch ir tvgent manikvalt
 Wan niman siner tvgent engalt
Ez was ein Ritter lobelich
 Mit hovescheit tvgende rich
 Der was Conrat genant
 In alten ziten wol erkant
 Von Rittern vñ von vrowen
 Man mocht in dicke schowen
 Ze hove mit den besten
 Dem gesinde vñ den gesten
 Tet er dicke libes vil
 Dar vmb ich von im schiben wil
 Er hette einen stolzen site
 Daz lob behielt er da mite
 Er banckte dicke den lip
 Dvrch rvm vñ dvrch schone wip
 Man mohte in dicke schowen
 Stechen vñ howen
 Vf dem plan schallieren
 Ritterlichen tvrniren
 Dvrch der eren gitikeit
 Er was ein Ritter vil gemeit
Er hete ein wip zv e genvmñ
 Die was mit gantzen tvgendē kvmñ
 Von edelem geslechte
 Der si bekande rechte
 Der gesach nie schener wip
 We wie stoltz was ir lip
 Ir havpt dar vf gelwes har
 Stoltz ir wengel rosen var
 Vñ lylien wiez dar vnder
 Mich nimet michel wunder
 Daz ir ovgen sint so cklar
 Si siht recht sam ein adelar

 Was zv groz, noch zv clein
 Ir wol geschaffen nasebein

Tato knížečka nazývá se "Pás".
Bůh nám seslal nebeské znamení.
Já jmenuji se "Pás".
 Dvorským lidem bych měl být znám.
 Zlým lidem bych měl být cizí.
 Měli by vždy trpět následky
 svého špatného počínání
 až do hořkého konce.
 Číst by mne měli dvorským lidem,
 kteří by se mnou potěšili
 pro mnohé jejich ctnosti,
 neboť nikdo nevyváží jeho ctnost.
Byl rytíř ctihodný,
 bohatý dvornými ctnostmi.
 Jmenoval se Konrád.
 Byl v dávných časech dobře znám
 rytířům i paním.
 Bylo jej možné často vídat
 u dvora s urozenými,
 místními i s hosty.
 Choval se k nim velmi laskavě.
 Proto chci o něm psát.
 Měl hrdé způsoby,
 jimiž získával si chválu,
 věnoval pozornost tělu,
 kvůli slávě a krásným ženám.
 Bylo jej možno viděti
 bodajícího, sekajícího
 a křičícího na kolbišti,
 jak rytířsky se účastní turnaje.
 Díky své ctižádosti
 byl velmi šťastným rytířem.
Oženil se s ženou,
 jenž slula předností
 urozeného rodu.
 Ten, kdo ji dobře poznal,
 nikdy neviděl spanilejší ženu.
 Měla hrdé tělo,
 její hlava, nad ní hrdé zlaté vlasy,
 její líce růžově zbarvené
 a liliově bílé níže.
 Byl jsem udiven tím zázrakem,
 jak jsou její oči jasné.
 Měla pohled ušlechtilého orla.

 Nebyl příliš velký, ani příliš malý
 její skvěle tvarovaný nos,

Ir munt dar vnder rosen rot
 Wie salic dem si ir chussen bot
 Ir kinne weiz sinewel
 Ir kel ein Ivter vel
 Da dvrch sach man des wines swanc
 Swenne die schone vrowe tranc
 Ir zene sam ein helfenbein
 Ir zvnge sam ein gvldin zein
 Ir achsel vil sovberlich
 Ir hende ir arm Ritterlîch
 Stvnden ir zv wunsche wol
 Ir herze daz was tvgende vol
 Swer ir an ir ovgen sach
 Dem tet ir minne vngemach
 Ir lip der was gewollen
 Zv wunsche wol envollen
 Vnder ir gvrtel stvnt ein stein
 Der was clar vñ rein
 Daz waren wunderliche dinch
 Herze sage vñ sinch
 Von tem dinge heimlich
 Iz ist ein dinch wunderlich
 Ir bein ir fvze hovelich
 Ir schvhe die stvnden Ritterlich
 Daz hvs do si inne lac
 Daz schein des nachtes als der tac
 Noch enwil ich niht verdagen
 Ichn welle von ir gvte sagen
 Ir gvte was so svzze
 Vñ waren ir die fvzze
 Komen in des meres flvt
 Daz mer daz were worden gvt
 Von iren fvzzen reinen
 Vnde von ir wizen beinen
 Wir svllen der fvzze swigen
 Ir gvte scholde nigen
 Beide vogel vñ tier
 Berk · walt · sol nigen ir
 Swem si gibet iren grvz
 Dem ist dri tage bvz
 Aller slachte trvrikeit,
 Ir gvte machet in gemeit
 Swelch Ritter het ein svlch wip
 Der ware ein seliger leip
 Si was von tvgenden vz erkorn,
 Nie wart chevsher wip geborn
 Nie zorn si gewan
 Mit ir elichen man

pod ním jako růže rudá ústa.
 Jak šťastný, koho vábí jejich polibky.
 Měla bílou okrouhlou bradu
 a její krk měl tak jemnou pleť,
 že skrze něj bylo vidět téci víno,
 kdykoli ta překrásná žena pila.
 Její zuby byly jako ze slonoviny,
 její jazyk jako zlatá trouba,
 její ramena zcela bezchybná,
 její ruce, její paže byly velmi ladné,
 jak jen si možno přát.
 Její srdce bylo plné ctnosti.
 Kdokoli pohlédl do jejich očí,
 ten byl ovlivněn její láskou.
 Její tělo bylo žádoucí,
 jak jen si mohl přát.
 Pod jejím pásem byl drahokam,
 jenž čistý byl a ryzí.
 Byla to podivuhodná věc.
 Srdíčko mluv a zpívej
 o tom tajemství!
 Je to podivuhodná věc.
 Její nohy, její chodidla hladká,
 její střevíčky byly ušlechtilé.
 Její dům, v němž dlela,
 zářil nocí i dnem.
 Nehodlám zůstat zticha:
 chci o její laskavosti vyprávět.
 Její laskavost byla tak sladká
 a kdyby svými chodidly
 vstoupila do tekoucího moře,
 to moře by se stalo dobrým,
 jakmile by omylo její chodidla
 a její bílé nohy.
 Měli bychom o chodidlech mlčet
 a její laskavosti se klanět.
 Pták i zvíře,
 hora i les by se jí měly klanět.
 Komu dá svůj pozdrav,
 tomu nastanou tři dny osvobození
 ode všech zlých smutků.
 Její laskavost jej rozradostní.
 Každý rytíř by měl mít takovou ženu
 jemu by byla požehnanou bytostí.
 Byla plná vybraných ctností.
 Nikdy nebyla cudnější žena zrozena.
 Hněv nad ní nikdy nezvítězil
 s mužem, za něhož byla provdána.

In dem meyen winnenlich
Do die vogel vrolich
Svngen mit der nahtigal
Do lag die vrowe in einem sal
Bi tem Ritter lobelich
Den si hete elich
Gegen tage nach ir minne
Er nam si bi ir kinne
Vñ chuste si an iren mvnt
Er sprach mir tvt min hze kvnt
Daz dv mir getrev bist
Ich han mit Ritterlicher list
In vremden landen rvm belagt
Ich bin noch niht verzagt
Ichn welle dvrch din lachen
Einen turney schire machen
Vñ dvrch din reine tvgent
Die dv hast gefort von jvgent
Ich bin hvgelich
Gevaren dvrch manich rich
Daz ich pris han beiaget!
In disem lande niman saget
Daz ich sei vermezzen
Min ist hie gar vergezzen
Dvrch daz so wil ich schire
Hie haben bi tvrnire
Nahen in zwein milen
Dar zv so wil ich ilen
Die vrowe sprach ia hre min
Dar inne wil ich gern sin

Zv dienste dir gebvnden
Nv vnde ze allen stvnden
Die rede wart betrochen
Der tvrnei wart gesprochen
Dar nach vber vierzehen tage
Do die vergiengen als ich sage
Der Ritter der bereite sich
Zv dem tvrney hvbschlich
Die vrow gab im iren segen
Hin weck so reit der tegen
Als des tages veste
Was ander svnne glest
Halber vergangen
Die vrowe was gegangen
In einen garten dvrch gemach
Dvrch den zovn si gesach
Einen Ritter der da fur reit

V úžasném máji,
kdy ptáci vesele
zpívali se slavíkem,
ležela paní v komnatě
zamilovaně s rytířem
jako manželé.
Za svítání ji za její lásku
vzal za bradu
a políbil ji na ústa
a pravil: Mé srdce mi říká,
že jsi mi věrná.
Já po rytířsku
jsem v cizích zemích získal slávu.
Ještě jsem o tom nevyprávěl.
Abych ti nebyl pro smích,
uspořádám skvělý turnaj
pro tvou čistou ctnost,
s jakou se chováš od mládí.
Já také radostně
procestoval mnohá království,
abych získal proslulost.
Nikdo v této zemi neřekne,
že jsem odvážný.
Jsem zde zcela zapomenut.
Kvůli tomu zde chci brzy
uspořádat turnaj,
dvě míle odtud.
Spěchám na to.
Žena řekla: Ano, můj pane,
vskutku jsem

233v

zavázaná vám službou,
nyní a navždy.
Návrh byl zvážen,
turnaj byl probrán.
Za více než čtrnáct dní
tam vyjeli, jak pravím.
Rytíř se připravil
na turnaj štědře,
žena mu dala své požehnání,
a tak vyjel jako hrdina.
Jak den plynul
a ze slunce již
byla polovina pryč,
žena odešla
se potěšit do zahrady.
A tu skrze živý plot spatřila
rytíře, jenž projížděl okolo.

Der was stoltz vñ gemeit
Sin ros daz was niht laz
Vf siner hant ein habich saz
Auch fvrt er an siner hand
Geslozen in zwei wintbant
Zwene winde kvrllich
Einen porten vmbe sich
Der was von gesteine clar
Daz ich euch sage daz ist war
Do er die vrowen baz gesach
Do hvp sich stark sin vngemach
Er enbrant an ir minne
Daz er vil nach die sinne
Nach ir het verlorn
In sin ors slvck er die sporn
Er ilte gegen des garten tvr
Do er do chomen was der fvr
Zv der erden er do spranck
Daz ors mit dem zovme twanc
An ein bovmes veste
Da bî an zwen este
Bant er die wint stricke
Er gienck zv einem ricke
In den garten wol gemvt
Dar vf warf er den habich gvt
Die vrowe im engegen gie
Gvtlich si in enpfie
Si sprach ditz weter ist gar heiz
Dvrch daz sit ir gotweiz
En trvnnen der hitzen
Ir svlt nider sitzen
Vnz der klare svnne schin
Laze ein teil der hitze sin
Sie hiez ein juncvrewelin
In einem chopfe bringen win
Dem Ritter si den chopf bot
Der was von minne vil nach tot
Er transc vil gezogenliche
Vnde bot wider hoveliche
Den chopf mit dem wine
Dem wunnenklichem schine
Der stoltzen wirtinne
Er was dvrch ir minne
Harte sere worden wunt
In sin selbes herzen grvnt
Do si do gesazzen
Daz die hitze mazzen
Begond iren warmen schin

Byl hrdý a veselý.
Jeho kůň nebyl pomalý,
na ruce mu seděl sokol
a také rukou vedl
na dvou řemenech
dva ušlechtilé psy.
Pás, jimž byl opásán,
byl ozdoben drahokamy.
Co říkám vám, je pravda.
Když uviděl tu ženu,
jeho neklid mocně vzrostl.
Vzplanul od lásky tak,
že téměř přišel o smysly
kvůli ní.
Ostruhami pobídl svého koně,
a vjel do zahradní brány,
až dorazil před dveře.
Seskočil na zem,
koně za uzdu
přivázal ke kmeni stromu
a na dvě větve
přivázal psí vodítka.
Vystoupil na vyvýšené místo
v té pěkné zahradě
a tam vypustil sokola.
Žena přistoupila k němu
a vlídně jej přijala
řkouc: Počasí je vskutku horké,
protože jsi, Bůh ví,
unikl z toho horka,
měli bychom se posadit,
dokud jasná slunce zář
nerozptýlí část toho horka.
Přikázala služce
přinést číši vína
a nabídla ji rytíři.
Byl její láskou téměř mrtev.
Napil se pořádně
a nabídl velmi dvorně
číši s vínem
okouzlujícímu zázraku
úchvatné hostitelky.
Byl její láskou
velmi bolestně raněn
v hloubi svého srdce.
Jak tam seděli,
tu horko již
začínalo ustupovat

Do sprach die schone wirtin
Herre ich mvz vragē
Wie ir gewirtet wagen
Daz ir so lange hinnen wonet
Wie ob der wirt her in donet
So reizet ir im sinen mv̄t
Er zwifelt was ir hinne tv̄t
Sit ir aber sin sippe blvt
So dvnket ez mich harte gvt
Daz ir sitzet stille
Ich weiz iz ist sin wille
Daz ir hinne habet gemach
Der Ritter zv der vrowen sprach
Vrowe gvt der eren last
Ich bin gar ein vremder gast

Der wirt der ist mir vnerkant
Do sprach die vrowe sazehant
So svlt ir hinnen riten,
Irn svlt niht lenger beiten
Do sprach der Ritter wol gemvt
Ach minnen zobel vrowe gvt
Ichn mack niht komen hinne
Mich habent iuver minne
Gebvnden also sere
Si sprach vnd ist diz ere
Daz ir des gedenket
Wie ir min ere krenket
Iz ist gar min wille
Daz ir swiget stille
Der Ritter dannoch stille saz
Er sprach owe selden vaz
Vrowe gvt lat mich leben
Ich wil euch einen habech geben
Der gv̄lde fvnfhvndert mark
Sit mir armen manne niht ark
Generte vrowe mich da mite
Vnd tv̄t des ich evh da bite
Swaz vlevget oder vlegen sol
Daz becht der habech allez wol
Die vrowe sprach dehein veder spil
Nimmer ich gewinnen wil
Minem herren also
Dar vmbe bin ich vnvrô
Sprach do der Ritter gvt
Minen willen den tv̄t
Ich han zwene winde
Daz nieman mochte vinden

234r

a krásná hostitelka povídá:
Pane, musím se zeptat,
jako správná hostitelka:
Zůstaneš zde dlouho?
Pokud dorazí můj pán,
budeš rušit jeho náladu
obávaje se, co zde děláš.
Jsi-li však jeho krve,
myslím si pevně a dobře,
zůstaneš-li stále sedět,
vím jaká je jeho vůle:
že máš si zde odpočinout.
Rytíř ženě odvětil:
Dobrotivá paní,
jsem naprosto cizí host.

Tvůj pán je mi zcela neznámý.
A paní odpověděla:
Tak měl bys odjet,
neměl bys dál otálet.
Na to pravil rytíř pěkně:
Ach, má lásky pouta, dobrá paní,
nechci odjet pryč.
Vaše láska mne
velice poutá.
Odvětila čestně:
Myslíte si,
že poškodím svou čest?
Velmi si přeji,
abyste byl už dále mlčel.
Rytíř na to tiše a smutně
řekl: Ach, milovaná
dobrá paní, nechejte mne žít.
Já chci vám dát sokola,
v ceně pěti set marek.
Nebuďte zlá na ubožáka.
Pomozte mi, paní, s tím
a učiňte, oč vás nyní žádám.
Cokoliv letí nebo vzlétne,
to vše ten sokol dobře chytí.
Paní řekla: Sokolnickou hru
nechci vyhrávat.
S mým pánem také
se tím netěšíme.
I řekl ten rytíř dobrý:
Má vůle je tato:
Mám dva psy,
jaké nikdo nemůže najít.

Chein tier vf der erde greiz
 Der sie herzte gote weiz
 Daz snelle oder der sterke weren
 Mochte vor in ernerren
 Die winde gib ich evh zehant
 Entstricket mir der minnen bant
Die vrowe sprach zv stunde
 Ich wil dvrch chein hvnde
 Min ere vf prellen
 Vñ mich in schande vellen
 Ez sol nimmer werden kvnt
 Daz mir min ere nem ein hvnt
 Ewer rede die ir tvt
 Die machet bitter mir den mût
 Der Ritter sprach vrowe min
 Herze breche svnne schin
 Von reinen siten edelew frvht
 Behaltet an mir ewer zvh
 Ich wil evch min gvt ors geben
 Daz kan wol an dem zovme strebë
 Nach der Ritterscheft gelvst
 Ein stein leit im in der brvst
 Da von iz stark ist vñ snel
 Ez ist nach wunsche sinewel
 Swer so ritet daz selbe ros
 Der wirdet nimmer sigelos
 Daz sol eiwer eigen sin
 Vrowe tvt den willen min
 Die vrowe sprach mit sinnen
 Ir mvget niht gewinnen
 Des ir an mir gert
 Des wert ir vngewert
 Dvrch ros oder dvrch sin lovfen
 Sil ich min ere verkovfen
 Ein ros mir niht gezeme
 Daz mir min ere neme
Do sprach aber der Ritter gvt
 Vrowe min des meyen blvt
 Ganzer vrevden ane blick
 Dv bist svzzen minne strick
 Dv bist ein svmer tocke
 Von sorgen dv mich locke
 Mich armen den dv hast verwunt
 Genade rosen roter mvnt
 Ich han einen borten
 Der ist an beiden orten
 Geziret mit edelen steinen
 Mit gvldinen zeinen

Žádné zvíře na zemském povrchu,
 které oni loví, Bůh ví,
 jen ti nejrychlejší nebo nejsilnější
 se před nimi mohou zachránit.
 Psy vám dám ihned
 uvolníte-li má pouta lásky.
Paní na to řekla:
 Nechci kvůli žádnému psu
 dát svou čest
 a upadnout do hanby.
 Nemělo by být nikdy známo,
 že pes mi sebral čest.
 Vaše řeč, již jste učinil,
 mne rozhořčila.
 Rytíř řekl: Má paní,
 planoucí srdce, slunce zář,
 ušlechtilý plode čistého chování,
 získáte ode mne chov:
 Chci vám dát svého dobrého koně.
 Umí se vzpínat proti uzdě
 k radosti rytířstva.
 Na jeho hrudi leží kámen,
 od něhož je silný a rychlý.
 Je, jak jen si lze přát, urostlý.
 Kdokoli na něm jede,
 nebude nikdy bez vítězství.
 Ten může být váš,
 Paní. Splňte mi mé přání.
 Paní řekla s porozuměním:
 Nemůžete získat,
 co ode mne žádáte:
 Nic vám neslíbím.
 Za koně či kvůli jeho běhu
 bych měla prodat svou čest?
 Kůň se ke mně nehodí,
 aby mi vzal mou čest.
Pak řekl ten dobrý rytíř:
 Má paní májových květů,
 nejlíbeznějšího vzhledu,
 jsi pramének nejsladší lásky,
 jsi letní vánek,
 od mých starostí mne lákáte,
 mne ubohého, jehož jste ranila.
 Půvabná růžová ústa,
 mám pás,
 je po obou stranách
 zdoben drahokamy
 se zlatými úchyty.

Ist er wol vnderlagen
 Von den steinen mag man sagen
 Der ist fvnfzik vñ me
 Ir qvam ein teil vber se
 Ein teil wart ir von marroch bracht
 Daz ist war vñ niht missedaht
 Die moren da von Indya
 vñ daz volck von cýria
 Die brachten vber des meres flvt
 Zwelf crisoprassen gvt
 Vnde vier onychiôs
 vñ drei krisolitos
 Die sten in dem borten
 an beiden sinen orten
 Ein stein der qvam von Chrichen lât
 Der ist von siner varwe erkant
 Er ist halber wolken var
 Swer in fvrt der wirt gewar
 Daz er inder Ritterschaft
 wert ist von des steines kraft
 Anderhalp tvnkel rot
 Ist der stein vor manic not
 Ist er gvt den levten
 als ich euch wil bedevten
 Swer den borten vmbe hant
 Da der stein inne stat
 Der wirdet nimmer eren bloz
 Im vellet wol der selden loz
 Er wirdet nimmer erslagen
 Er mac nimmer verzagen
 Er gesiget zv aller zit
 Swen er riten an den strit
 Fvr fewer· wazzer· ist er gvt
 Ob ir minen willen tvt
 Vrow so sol ewer sin
 Der bort vñ der habch min
 Daz ros mit den hvnden
 Nv heilet mine wunden
Do der Ritter daz gesprach
 Die vrowe fvr sich nider sach
 Dvrch die gabe die er bot
 Do wart si bleich vñ rot
 Si vief irre maget dar
 Si sprach libe nv nim war
 Daz ieman her in wancke
 Des wil ich dir dancken
 Den habech vñ die hvnde

Je dobře posázen.
 O kamenech lze říci,
 Že je jich tam padesát a víc:
 Část z nich přišla přes moře,
 část byla přinesena z Maroka.
 To je pravda a nikoli výmysl.
 Mórové z Indie
 a lidé ze Sýrie
 přinesli přes proudící moře
 dvacet dobrých chryzoprasů,
 čtyři onyxy
 a tři chryzolity.
 Jsou v pásu zasazeny
 po obou stranách.
 Jeden kámen pochází z Řecké země.
 Je znám svou barvou.
 Půlka má barvu mraků.
 Kdokoli jej nese, stane se mocný
 mezi rytířstvem
 a získá z kamene sílu.
 Druhá půle je tmavě červená.
 Je to kámen pro mnohá užití:
 Je dobrý pro lidi,
 jak vám chci ukázat.
 Kdokoli má pás okolo sebe
 a na něm onen kámen,
 nikdy nebude postrádat čest,
 jemu připadne dar štěstí,
 nikdy nebude zasažen,
 nikdy nemůže ztratit odvalu
 a vždy zvítězí,
 kdykoli vyjede do boje.
 Je dobrý proti ohni i vodě.
 Pokud tomu věříš,
 paní, může být tvůj:
 pás i můj sokol
 i kůň se psy.
 Teď vylečte mé rány.
Když rytíř takto pravil,
 paní si prohlédla
 dary, které jí nabídl.
 Pak začala blednout a červenat se.
 Zavola svou služebnou
 a pravila: Drahoušku, teď dávej pozor,
 zda sem nikdo nejde.
 Za to ti chci poděkovat.
 Sokola a psy

Gehalt an dirre stvnde
Laz ez heiles walden
Vñ fver daz ros behalden
Si sprach herre wol gemvt
Gebet mir den borten gvt
Habch/ ros/ vñ hvnde
Die sint iezv gebvnden
In miner heimlicheit
Do wart der Ritter gemeit
Die vrowe sprach dc stille
Nv mvz ewer wille
Recht an aller slachte wan
an tavgener minne fvr gan
Ich sag evh rechte fvrwar
Der Ritter gab den borten dar
Die boum begonden krachen
Die rosen sere lachen
Die voglin von den sachen
begonden done machen
Do die vrowe nider seick
vñ der Ritter nach neick
Von der rechten minne grvz
Wart dem Ritter sorgen bvz
Vil rosen vz dem graze giench
Do liep mit armen liep enphiench
Do daz spil ergangen was
Do lachten blvmen vñ gras
Do der ritter vrlovp nam
Do sprach Die vrowe lussam
Nv ist ewer wille vol kvmen
Des habet ir doch lvtzel frv̄m
Ir mocht sin liber haben enborn
Den borten habet ir verlorn

Vnd habech vnd die winde
vnd daz ros swinde
Der Ritter der sprach vrowe min
Lazzet solche rede sin
Daz ir achtet ze schaden
Daz wil ich zv gelvcke laden
Nie geschach so libe mir
also vrowe hie bi dir
Nv tv mir vrowe minne kvnt
Vñ chvsse mich an minen mvnt
Die vrowe chvst in minnenclich
Do schiet er danne travriklich
Ein kneht der hete gesehen
Waz im garten was geschen

si nyní ponechej,
necht tak stane se,
i koně si podrž.
Řekla: Krásný pane,
dej mi ten dobrý pás.
Sokol, kůň a psi
jsou společně drženi
u mne v tajnosti.
Tu stal se rytíř šťastným.
Paní řekla pak tiše:
Nyní musí vaše vůle
být ve všem správná
a v tajemstvích lásku předčit.
Říkám vám po pravdě,
že rytíř odevzdal ten pás.
Stromy začaly pučet,
růže kvést od radosti,
ptáčci z toho
začali zpívat.
Pak paní usedla
a rytíř se nad ní nahnul,
tou pravou velkou láskou
se rytíř uzdravil ze smutku.
Mnoho růží kvetlo v trávě,
když tělo pažemi objalo tělo.
Když hra skončila,
tráva a květy kvetly.
Pak dostal rytíř svolení odejít,
když paní půvabně pravila:
Nyní je tvé přání splněno.
To nebylo pro vás právě výhodné.
Měl byste spíše vidět, čeho postrádáte.
O pás jste přišel,

235r

o sokoly a psy
a rychlého koně.
Rytíř řekl: Má paní,
že takhle mluvíte, znamená,
že snažíte se mne ranit.
Chci to přičíst vaší blaženosti.
Nic nestálo se mi tak drahým,
Jako pobýt zde s vámi, paní.
Nyní prokažte mi, paní, laskavost z lásky
a polibte mne na ústa.
Paní jej láskyplně políbila
a rozešli se smutně.
Sluha, který viděl,
co se událo v zahradě,

Gegen dem wirt er do reit
Er seit im sin herzenleit
Er sprach herre ich wil evh sagen
vñ wil ez immer got clagen
Daz min vrowe trevget dich
Si pfligt zv minnen tovgenlich
Do ich begvnde warten
Do sach ich imme garten
Einen Ritter wol gemvt
Der tet ir swaz in dovcht gvt
Si tet allen den willen sin
Der wirt sprach owe trechtin
Wie ist min vrevde nv vñlorn
Ich het ein chevsches wip erkorn
Der ist ir chevsch entwichen
Si hat mich beswichen
Daz si mich so hat geschant
Dar vmbe wil ich daz lant
Rovmen immer mere
Ich han vñlorn min ere
Daz ros er mit den sporn twanch
Er tet einen vmme swanch
Vñ lite gegen pravant
Daz mere daz qvam alzchant
Der vrowen die wart leides vol
Si sprach min hre der mag wol
Mir sin hvlde vsagen
Daz mvz ich vñ wil vcklagen
Zvrnt er nv vf mich
her nach bedenket er sich
Der Die vrowen do verriet
Mit schanden der von danne schiet
Die vrowe die was zwei iar
an iren herren daz ist war
Daz si nie het ver nomen
Wa er hin was bekommen
Swas ir gvt zwei iar galt
Daz leit si in ir gewalt
Ir gedancke waren manicfalt
Si was doch stoltz vñ balt
Vñ kovme zweinzick iar alt
Nieman ir geberde schalt
Do der meye mit gewalt
Ver treib den apprillen kalt
Vñ do von lovbe was gestalt
Grvne var· der schone walt
Die vrowe wart an vrevden starck
Ir sorge si do gar verbark

odjel pak k pánu,
aby mu pověděl o bolu svého srdce.
Pravil: Pane, chci ti říci
a vždy budu žalovat Bohu,
že má paní tě podvedla
a oddává se tajné lásce.
Když jsem ji sledoval,
viděl jsem v zahradě
krásného rytíře
a ten ji dělal, co činilo mu dobře,
a ona dělala vše, co si přál.
Pán řekl: "Ach, běda,
teď o radost jsem přišel.
Vyvolil jsem si krásnou ženu,
jejíž cudnost je pryč.
Ona mne podvedla,
zahanbila mne
a proto chci tuto zemi
navždy opustit.
Svou čest jsem ztratil.
Pobídl koně ostruhami,
otočil dokola
a zamířil do Brabantu.
Paní, jež stala se smutnou,
pravila: Pán možná správně
odpírá mi svou přízeň.
Musím se přestat tím trápit,
pokud on takhle trápí mne.
Snad později si
rozmyslí své počínání.
Ten, koho ta paní zradila,
tedy s hanbou odjel.
Po dva roky byla paní
beze svého pána. Toť pravda.
Vůbec nevěděla,
kam se poděl.
Ač její jmění vystačilo na dva roky,
oděla se svou mocí,
myslila na rozmanité věci.
Přec byla hrdá a statečná
a stará sotva dvacet let,
nikdo by tolik nehádal.
Když květen mocně
odehnal chlad dubna
a když pak listí rašilo
a les se pěkně zazelenal,
paní se stala velmi šťastnou.
Odložila smutek,

Si nam fvnf hvndert mark
Si sprach min hre ist stark
Gewesen lange wider mich
an die reise so mvz ich
Svchen in den lieben man
Wan ich nie liber lip gewan
Do do zv der selben vart
Die vrowe gar bereit wart
Den habch nam si vf die hant
Die winde an zwei wind bant
Den borten gvrte si vmb sich
Ir ros trvck si vrolich
Mit zehen knehten si do reit
Von hvse si was wol gemeit

Do si da vil verre qvam
In ein stat Die was lvssam
Zv einem wirte wol gemvt
cherte da die vrowe gvt
Der wirt ir engegen giench
hovelich er si enpfiench
Dem wirte si do danckte
vome rosse si sich swanckte
Mit zvhten gie si hin in
Der wirt der hiez bringen win
Si trvnken vil vrolich
Die vrowe gar heimlich
Sprach zv iren knechten
Nu merket mich vil rechtē
Ir sult dvrch min ere
heim zv hvse keren
Vñ pflaget da heim des ich habe
Vñ sit getrewe, stoltze knabē
Die knehte sprachen vrowe gvt
allez daz ir mit uns tvt
Des svl wir allez wesen vrō
heim cherten si do
Als ich aber evh wil sagen
Dar nach an dem vierden tagē
Die vrowe zv dem wirte giench
bi der hant si in geviench
Si sprach her wirt ir svlt v̄dagē
Ich wil evch min tovgen sagen
Ich bin ein Ritter vñ niht ein wip
aleine schint mir kranc der lip
Ich han doch sterke harte vil
Swen ot ich si vben wil
Ich hete starke vintschaft

vzala pět set marek
a pravila: Můj pán je silně
a již dlouho proti mně.
Proto jej musím na této cestě
vyhledat, milovaného muže.
Nikdy víc již takovou lásku nezískám.
Když nak na tu cestu
byla paní zcela připravena,
sokola držela na ruce,
psy na dvou vodítcích,
pás připjatý okolo sebe.
Její kůň nesl ji vesele.
Vyjela s deseti sluhy
z domu. Byla velmi radostná.

235v

Pak vypravila se velmi daleko
do okouzující města.
Na dobromyslného pána
se ta dobrá paní obrátila.
Pán k ní přistoupil
a dvorně ji přijal.
Když mu poděkovala,
seskočila z koně
a způsobně vešla dovnitř.
Pán přikázal donést víno
A napili se zvesela.
Paní velmi nenápadně
řekla svým sluhům:
Teď dávejte dobrý pozor:
Měli byste se kvůli mé cti
vrátit do domu
a starat se o něj a o vše, co mám.
Buďte oddaní, hrdí sluhové.
Sluhové odpověděli: Dobrá paní,
cokoliv s námi učiníš,
tím vším budeme šťastni.
Pak se vrátili domů.
Ale co chci vám říci:
Pak čtvrtého dne,
paní přišla k pánovi,
uchopila jej za ruku
a povídá: Pane, buď tiše,
chci ti říci o svém tajemství.
Já jsem rytíř a ne žena.
To jen mé tělo jeví se nemocné.
Jsem však velmi pevný a silný,
kdokoli by si mne chtěl procvičit.
Mám silné nepřátele,

Die tet mir groze vber kraft
 Dvrch daz fvrcht ich ditz gewāt
 verre her dvrch vremdeve lant
 Nemt hin vier hvndert mark
 Mines gvtes sit niht ark
 Gewinnet mir mit gvtes kraft
 Zwelf knechte dagenhaft
 Vnd iedem man ein ros gvt
 harnasch· kleider· so ist min mvt
 Ervrewet harte swinde
 mit solchem in gesinde
 Ritters cleider gewinnet mir
 harnasch· glanz vñ zir
 Der wirt daz allez gewan
 vñ ovch einen spilman
Als ich ez gescheriben chān
 Do die vrowe wol getan
 Bereit wart vñ ir har ab geschriet
 mit den knechten si do schiet
 Von dem wirte in mannes wat
 we wie wol ir daz stat
 Si reit hin gegen pravant
 Do si do qvam in daz lant
 Fūr ein bvrk herlich
 Do hiez si vil vrolich
 Slahen vf einen schal
 Daz es doente vber al
 Der herzoge gehort alz
 Er sprach zv den knechten sit niht laz
 Ich hore vremde geste
 Die wellent her zv der veste
 Daz ist wol der wille min
 wartet wer si mvgen sin
 Zv dem herzogen sprach
 Ein Ritter der die vrowen sach
 lz ist ein Ritter vil gemeit
 Sin gezock ist wol bereit
 Der wirt der sprach lazzet in
 Er sol willekomen sin
 Zv der herbergen min
 mit allen den knappen sin
Di bvrk wart vf geslozen
 Si qvamen in gedozzen
 Die vrowe in Ritters wat
 fvt einen scharlat
 Mit guldīnen borten
 Dvrch slagen an allen orten

jenž mají velkou převahu,
 a z tohoto důvodu jsem si oblékl šat
 pocházející z daleké cizí země.
 Vezmi si čtyři sta marek
 nezávid' mi mé bohatství,
 a získej pro mne laskavě
 v tichosti dvanáct sluhů,
 a každému dobrého koně,
 zbroj, výstroj. Takové je mé přání.
 Byla bych velmi potěšena
 touto službou,
 kdybys pro mne opatřil rytířský šat,
 třpytivou a nádhernou zbroj.
 Pán to vše zařídil,
 a také hudebníka.
Jak jsem již napsal,
 když ta půvabná paní
 byla připravena a ustříhla si vlasy,
 opustila sluhy
 v mužských šatech od pána.
 Och, jak dobře ji padly!
 Odjela do Brabantu.
 Když přijela do té země
 před nádherný hrad,
 tu přikázala velmi radostně
 udeřit na zvon,
 jenž vše přezvučí.
 Vévoda vše zaslechl,
 a řekl sluhům: Nebuďte líní.
 Slyším cizí hosty,
 Kteří chtějí do pevnosti.
 Je mou vůlí,
 vyčkat, kdo to může být.
 Tu k vévodovi promluvil
 jeden rytíř, jenž uviděl paní (v muž.převleku):
 Je to spanilý rytíř,
 jeho oděv je dobře zhotoven.
 Vévoda pravil: Nechte jej vstoupit,
 bude uvítán
 v mém domě
 se všemi svými sluhy.
Hrad byl otevřen
 a oni vstoupili dovnitř.
 Žena v rytířském šatu,
 oděna v šarlatu
 a se zlatým pásem
 připnutým okolo pasu.

Die veder die was hermin
 Dannoch gab der borte schin
 Den sie fvrt vmbe sich
 Ein schoener kranz lobelich
 Zierte wol ir blankes har
 Si mochte inder Ritter schar
 Schinen mit den besten
 Do enpfien man den gesten
 Die ros· man fvrt si inden stal
 Die vrowe die gienc inden sal
 Do der herzoge saz
 Da saz ir man ovch vnd az
 Man hiez sie willekomen sin
 Si qvam in Ritters schin
 Si wart gesetzt zv ir man
 Si erkant in· er sach si an
 Er sprach herre saget mir
 Von welchem lande chomet ir
 Si sprach herre ich chom von swabēlāt
 Er chvnrat sprach tvt mir erkant
 Wie ewer name si genant
 Da sprach die vrowe sazehant
 Herre ich heize heinrich
 Do sprach er chvnrat: ir vñ ich
 Sein hie vremde geste
 Wir svln machen veste
 Vnser zweier vrevntschaft
 Daz hilft vns an der Ritterschaft
 Er heinrich sprach daz sol sin
 Lieber geselle min
 Sint machten si neive
 Ir vil alte trewe
 Da der tisch wart erhaben
 Man rief der ieger knaben
 Si fvren alle vf die iaget
 Als vnz ditz bvch vur war saget
 Si begonden einen beren iagen
 Der hunde rezze verzagen
 Begonde an dem wilden tier
 her heinrich zwene winde zier
 Liez von den banden
 Der ber wart bestanden
 Von der winde bezzikeit
 Der ber niht lange wider streit
 Er wart von in erbizzen
 Die havt si im abe rizen
 Da der herzoge daz gesach
 Daz daz wunder da geschach

Vespod šatu byl hermelín.
 Nikdo neměl tak zářivý pás,
 jaký měla okolo sebe,
 a překrásný vínek
 pěkně zdobící její světlé vlasy.
 Mohla by ve skupině rytířů
 vypadat nejlépe.
 Když byli hosté přijati
 a koně byli odvedeni do stáje,
 vešla paní do sálu,
 kde seděl vévoda.
 Seděl tam i její muž a jedl.
 Muž ji uvítal,
 neboť přišla v rytířském vzezření.
 Byla usazena vedle svého muže,
 zkoumala jej. On se díval na ni
 a řekl: Pane, řekni mi,
 z které země přicházíš?
 Odvětil: Pane, přicházím ze Švábské země.
 Pan Konrád pravil: Pověz mi,
 jaké je tvé jméno.
 Paní okamžitě odpověděla:
 Pane, jmenuji se Heinrich.
 Pak promluvil Konrád: Ty a já
 jsme tu cizí hosté.
 Měli bychom upevnit
 mezi námi dvěma přátelství,
 jež pomáhá nám v našem rytířství.
 Heinrich řekl: Tak by to mělo být,
 drahý můj příteli.
 Tak obnovili
 své staré (rytířské) přísahy.
 Když pak byl stůl odnesen,
 byl povolán lovčí
 a všichni se vypravili na lov,
 neboť tato kniha říká pravdu.
 Začali lovit medvěda.
 Když odvaha psů klesat
 začala na to divé zvíře,
 pan Heinrich přivedl dva psy
 a vypustil je z vodítek.
 Medvěd byl zastaven
 psím kousáním
 a již dále nebojoval,
 ubit jimi k smrti,
 až tím byla kůže roztrhána.
 Vévoda viděl,
 jaký div se to udál.

In davchten die winde stark
Er bot fvnf hvndert mark
Vmbe die selben winde
Si waren also swinde
Daz niht mochte vor in leben
Swaz in ze wer laz wart gegeben
Er Heinrich sprach herre min
Die winde mir niht veile sin
Do gevellet was daz tier
Si riten vf die refir
Beizzen mit ir veder spil
Valken· hebche· was da vil
Er Heinrich sinen habich liez
Vierzick vogel der her stiez
Swaz vogel vf der beizze was
Vor im cheiner der genaz
Den herzogen nam wunder
Da bot er besvnder
Vmbe den habich· gvtes vil
Er heinrich sprach ich enwil
Den habich min nimmer hin gegeben
Die wile ich haben mag daz leben
Si riten heim mit schalle
Si begonden al betalle
Die ros banchen vf dem plan
Ich wil evh sagen svnder wan
Er Heinrich vf dem ros enbor
Reit in allen verre vor
Der herzoge vmbe daz ors bot
Lant vñ golt rot
Do sprach her Heinrich hre min
Daz ors ensol niht veile sin

Der herzoge einen turný nam
Da manic Ritter hine qvam
Dar qvam ein britte wol gemvt
Des wafen rock was als ein glvt
Rot was ovch sin lancnir,
Sin ros spranc als ein pantir
Der bote si alle an stechen
Do torst niman brechen
Sin sper an dem Ritter gvt
vf spranch her Cvnrat wol gemvt
Er leit an sin sarwat
In den stegreif er trat
Sin sper nam er in die hant
Er barck sich hinder schildes rant
Den briten er an reit

236v

Psi se mu zdáli silní
a nabídl pět set marek
za ty psy.
Byli tak silní a rychlí,
že nic nemohlo přežít,
co dalo se s nimi do boje.
Heinrich pravil: Můj pane,
tyto psy neprodám.
Když bylo zvíře staženo,
jeli k řece
lovit s dravými ptáky:
s jestřáby, sokoly - bylo jich dosti.
Heinrich vypustil svého sokola
a ten roztrhal na čtyřicet ptáků.
Jakýkoli pták byl na tom lovu,
žádný před ním neobstál.
Vévoda projevil zájem,
když nabídl zvláště
dobrou sumu za sokola.
Heinrich řekl: Nechci
nikdy dát pryč svého sokola,
dokud budu živ.
Jeli domů hlučně
a začali všichni pospolu
cvičit koně na pláni.
Chci vám popravdě říci:
pan Heinrich v sedle
jel daleko před nimi.
Vévoda nabídl za toho koně
půdu a rudé zlato.
Na to pravil Pan Heinrich: Můj Pane,
tento kůň není na prodej.

Vévoda uspořádal turnaj,
na který se sjelo mnoho rytířů.
Přijel i sličný Brit,
jeho varkoč byl jako plamen,
Rudý byl rovněž jeho čabak.
Jeho kůň skákal jako panter.
On utkal se s každým v souboji.
Když už se nikdo neodvážil
zkřížit své kopí s tím dobrým rytířem,
pan Konrád noblesně povstal,
nasadil si prošívanici,
nohy založil do třmenů,
do ruky vzal kopí,
skryl se za okraj štítu
a vyjel na Brita.

Daz ward im sider ein herzenleit
Der britte in dar nider stach
hern Cvnrat nie so leide geschach
Daz mer in den hof qvam
Da er heinrich daz vnam
Er sprach ich wil svnder wan
Den britten hevte bestan
Vil drate wart er bereit
Der herzoge im engegen reit
Er srpach min her heinrich
Ich wil evh biten viehlich
Ir lat dem briten die Ritterschaft
Ir habt an im vber kraft
Den besten der zv hove was
Den stach er nider vf daz gras
Er ist stark vnd ir niht
Ir sit gegen im enwicht
Er heinrich sprach herre min
Lazzet evh niht zorn sin
Swie ez mit hevte wirt er gan
Den britten den wil ich bestan
Sein harnasch schein als ein glaz
Geschvcht er in die hosen waz
Die waren cleiner ringe
Vil gvt sin hvrtelinge
Die machte rot der tracken blvt
Sin schivir waren gvt
Mí golde vber gozzen
Vf der hvf gedozzen
Lag ein siden hvfffenier
Von blancheit ein spaldanir
Zieret im den lip wol
Sin plate was gesteines vol
Sin arm heten spozzenîr
bedecket vñ mvzzenir
Sin helm dar vuf ein zimier gvt
Gevlorirt an des mayen blvt
Er fvrt ein swert kvrllich
Sin vazzel der was wunderlich
Er was mit golde dvrch slagen
Von dem bortem wil ich sagen
Der sin gvrtel solde sin
Der schirmt in vor aller pin
Sin waffen rock was grvne var
von gvldinen rosen clar
Er fvrt ein sper in der hant
Gvldîn was des schildes rant
Da miten inne ein lylie weiz

Poté jej začalo bolet u srdce,
neboť Brit jej srazil z koně.
Takovou bolest pan Konrád nikdy nepoznal.
Poselství přišlo ke dvoru
a když jej pan Heinrich uslyšel,
prohlásil: Vskutku chci
dnes s Břitem bojovat!
Velmi dobře se připravil.
Vévoda mu jel v ústřety
a pravil: Můj pane Heinrichu,
chci vás snažně požádat,
ponechte Břitovi rytířství,
neboť je silnější.
Nejlepšího, jenž u dvora byl,
srazil do trávy.
Je silný a ty ne,
proti němu jsi nikdo.
Pan Heinrich odvětil: Můj pane,
nehněvej se,
nicméně stane se dnes,
že se s Břitem budu bít.
Jeho zbroj se leskla jako sklo,
byl ozbrojen i na nohavicích,
jež byly z malých kroužků.
Velmi dobré byly jeho chrániče holení
rudé jako dračí krev.
Jeho šupiny byly dobré,
zlatem posázené.
Na bocích mu spočívaly
boční chrániče
a lesklé ramenní pláty
mu skvěle zdobily tělo.
Jeho prsní plát byl posázen kameny,
jeho paže měly chrániče,
pokrývku a zbroj.
Jeho přilba byla opatřena dobrým klenotem
a pokryta májovými květy.
Nesl vybraný meč,
jehož pochva byla úžasná
a celá pokryta zlatem.
O jeho pásu chci říci:
Měl by to být opasek,
který jej chrání před každým zraněním.
Jeho varkoč byl zbarven zeleně
s třpytivými zlatými růžemi.
V ruce nesl kopí.
Štít měl zlatý lem,
uprostřed byl bílý jako lilie.

Des vil gvten meisters vleiz
Ziert harte wol daz lanckenir
von golde waz daz testir
Daz lanckenir was grvne var
Dar vf von golde rosen var
Von des gesmides ringen
Gienck daz ros clingen
Streben vñ ringen
begvnd iz vñ springen
Iz grein do iz den schal vñnam
vf den plan er heinrich qvam
Si begonden tyostieren
Man hort da tvmbiren
Er heinrich der qvam Ritterlich
Niht savmte der britte sich
Er heinrich sin sper zv brach
Der britte ovch enzwei stach

Do schrei dirre vñ der
bringet balde andrev sper
Do die sper qvamen
Die helde do namen
Die ors mit den sporn
Si svchten sich mit zorn
Do wart der britte segelos
her Heinrich stach in hinders ros
Dar nach zehant der turney wart
von slahen vñ von ringen hart
Swa her heinrich hin gedoz
Do wart daz velt von weichen bloz
Die stolzen mazzenien
Be gvnden sere schrein
Zv zv vnde halt
Da fvr er heinrich mit gewalt
Die wider werdige schar
Wart entschvpfirt da gar
Mit gelvcke daz da heizet sors
Gewan er heinrich drizzich ros
Mit michelem schalle
lobten si in alle
Dar nach niht lange wart
Der herzog ein hervart
Fvr gegen einer stat
Er heinrich· vñ er Cvnrat
Vf eine warte riten
her Cvonrat begonde biten
Ern heinrich vmb die winde
Er sprach vñ niht ich vinde

237r

Velmi dobrým úsilím mistra
byl čabrak těžce ozdoben:
ze zlata byla pokrývka hlavy,
čabrak byl zbarven zeleně
a na něm se třpytily zlaté růže.
Kovovými kroužky
zvonil při chůzi jeho kůň.
Vzpínal se a zápasit
začal a vyhazovat.
Odfykl, když uslyšel hluk.
Po pláni přijížděl pan Heinrich,
Aby se počali klát.
bylo slyšet trumpety
Pan Heinrich dostavil se rytířsky,
Brit neotálel.
Pan Heinrich rozlámal své kopí
a Brit rovněž snadno.

Pak oba volali:
Přineste ihned další kopí!
Pak, když kopí donesli,
rekové pobídli
své koně ostruhami
a vzájemně se prudce shledali.
Brit zůstal bez vítězství,
neb jej pan Heinrich srazil z koně.
Pak ihned se započal turnaj
plný sekání a tvrdého zápasení.
Kamkoli pan Heinrich pohlédl,
tam bylo pole plné ujíždějících lidí.
Ohromná masa
začala křičet:
"Obrať, obrať!" a "Stůj!"
Pak se pan Heinrich rozjel mocně
proti armádě protivníků
chtěje získati úplné vítězství.
Se štěstím získal
pan Heinrich třicet koní.
S velikými ovacemi
jej vším obdarovali.
Nedlouho poté
vytáhl vévoda do boje.
Táhl proti jakémusi městu
a pan Heinrich a pan Konrád
jeli společně na hlídku.
Pan Konrád začal žádat
pana Heinricha o psy.
Řekl: Kdybych nenalezl

Geselle min daz ane dir
Daz dv die winde gebest mir
Oder habch oder ros
So were der libe vlos
Gevlozen wol her zv mir
Gewere mich ich dancke dir
Er heinrich sprach geselle min
Dv ver levsest die bete din
Nieman ich geben wil
winde· ros· oder veder spil
Ewer bet stet vgeben
Ir bitet gar vneben
Her Cvnrat sprach geselle min
Nv tvt mir ganze trewe schin
Ich wil ewer eigen sin
vnt mines hzen schrîn
Sol evh in gantzer liebe tragē
Ir svlt mir niht so vsagen
Do sprach er heinrich sazehant
Min dinch daz ist so gewant
Welt ir tvn daz ich wil
So gib ich euch daz veder spil
HER Cvnrat sprach geselle min
waz ir wellet daz sol sin
Er heinrich sprach min gerinc
Ist einer hande dinc
Ich minne gern die man
Nie dehein wip ich gewan
Tvt ir daz vñ swaz ich wil
Wind vñ veder spil
Gib ich evch mit wille
Ditz mvz geschehen stille
Her Cvnrat sprach geselle min
Iz mvz min clage immer sin
Daz ewer stoltzer lip
Minnet die man vñ niht die wip
Er heinrich sprach vil liber man
Nv merke waz ich dir gesagen kan
Wilt dv tvn daz ich wil
Ich gib dir daz veder spil
Her Cvnrat sprach waz were daz
Her Heinrich sprach nv merket baz
Dv mvst dich nider zv mir legē
So wil ich mit dir pflegen
Aller der minne
Der ich von minem sinne
Gedencken vñ er trachten kan
Dar zv swes ein iglich man

v tobě svého přítele,
dal-li bys mi psy,
sokola nebo koně,
tak by mne řeka lásky
zaplavila.
Slíbíš-li mi to, budu ti děkovat.
Pan Heinrich řekl: Příteli můj,
ztrácíš svou nesmělost.
Nedám nikomu
psa, koně či loveckého ptáka.
Vaše prosba ničeho nezmůže,
Jelikož žádáte zcela nevhodně.
Pan Konrád odpověděl: Příteli můj,
nyní se mi zcela oddej.
Já budu zcela tvůj
a pokladnice mého srdce
vás ponese v celé lásce.
Neměl byste mi tak odpírat.
Na to pan Herinrich ihned odpověděl:
Vidím to stejně.
Pokud učiníš, co si přeji,
dám ti loveckého ptáka.
Pan Konrád řekl: Můj příteli,
cokoli si přeješ, stane se.
Pan Heinrich řekl: Má touha
je stejného druhu.
Holduji lásce k mužům,
nikdy jsem neměl žádnou ženu.
Učiň to, co chci,
a psy a loveckého ptáka
ti dám s radostí,
ale stát se to musí tajně.
Pan Konrád řekl: Můj příteli,
navždy musím naříkat,
že tvé hrdé tělo
miluje muže a ne ženy.
Pan Heinrich řekl: Člověče velmi drahý,
teď sleduj, co ti povím:
Pokud učiníš, co chci,
dám ti loveckého ptáka.
Pan Konrád řekl: Co by to mělo být?
Pan Heinrich na to: Teď lépe dávej pozor!
Musíš si lehnout vedle mne,
tak toužím po tobě
celou láskou,
svými smysly
a myšlenkami mohu cítit tak,
jako každý muž

Mit siner vrowen pfligt
Swenne er nahtes bei ir ligt

Zehant sprach her Cvnrat
Do zv der selben stat
Ich wil iz allez liden
Vnde nihtes niht vermiden
Des dv hast gegert an mich
Daz wil vnde mvz ich
Dvlden dvrch wind vñ veder spil
Der rede was genvc vñ vil
Her Heinrich sprach zv hern Cvnrat
Daz sei hie an dirre stat
Her Heinze hern Cvnrat vber reit
Daz er sich an den rvcke leit
Do sprach her heinrich weiz got
Ir sit worden mir ein spot
Wolt ir nv ein chetzer sin
Dvrch hvnde· vñ den habch min
Vil vntvgenthafter lip
Ich bin ewer elich wip
Dvrch habch· vñ dvrch winde
vnd dvrch daz ros swinde
Vnd dvrch minen borten gvt
Der mir gibet hohen mvt
Zv strite vnd zv twste
Einen Ritter ich chvste
Vñ lie in bei mir slaffen
Daz ir mit dem waffen
Weret mit des borten kraft
Werder inder Ritterschaft
Nv wolt ir ein chetzer sin
Vil gern dvrch den habch min
Vñ rvmt ir vor mir die lant
Ir habt evch selben geschant
Daz ich tet daz was menschlich
So wolt ir vnkristenlich
Vil gerne haben getan
Ir sit ein vnreiner man
Daz ir dvrch die minsten gabe zwo
Ewer ere woldet also
Haben verlorn
Seht daz ist mir zorn
Der Cvnrat sprach vrowe min
Ich wil ewer eigen sin
ÿgebet mir die vnzvcht
vrowe libe reine frvht
Si sprach daz tvn ich gern

237v

touží po své ženě,
kdykoli u ní v noci leží.

Najednou řekl pan Konrád
na tom samém místě:
Chci to vše vydržet
a nebudu se bránit.
Když toužíš po mně,
chci a vydržím to
kvůli psům a loveckému ptáku.
Rozhovor nabíral na spádu
a pan Heinrich řekl panu Konrádovi:
Zůstaň zde na tomto místě.
Pan Heinz přesvědčil pana Konráda,
že on sám si lehne na záda,
Pak pravil pan Heinrich: Bůh ví,
že bys mi měl být k smíchu.
Teď vybral sis být hříšníkem
kvůli psům a mému sokolu,
ty velmi nepočetné tělo.
Já jsem tvá zákonitá manželka!
Kvůli sokolu a kvůli psům
a kvůli rychlému koni
a kvůli mému dobrému pásu,
jenž dodává odvahu
do bitvy i do turnaje,
jsem políbila rytíře
a nechala jej se mnou spát.
To vám se zbraní
vyzbrojen sílou pásu
hodnějšího rytířstv:
jste si vybral být hříšníkem
velmi rád kvůli mému sokolu
a toulat se touto zemí daleko ode mne.
Zahanbil jste sám sebe.
Co jsem učinila já, to bylo lidské.
Vy byste však chtěl nekřesťansky
a velmi rád hřešit.
Jste nečistý muž,
když jste kvůli dvěma nicotným dárkům
zaprodal svou čest.
Je ztracena.
Pohledte, to trápí mne.
Konrád řekl: Má paní,
chci být váš,
promiňte mi mé smilstvo,
drahá paní, čistý plode.
Ona pravila: To mne těší.

Ich wil ovch herre lern
Allen dinen willen
Den zorn svl wir stillen
Herre dv selbe wol weist
Die schvlte was din aller meist
Nu nim den habch vñ daz ros
Dv enwirdest nimmer sigelos
Den borten vnd die hvnde
Zv der selben stvnde
Fvren si vil vrolich
Hin heim in swaben rich
Si pflagen zvht vnd ere
Liplich immer mere
Si lebten an alle sorgen
beidev abent vñ morgen
Vnz an ir beider ende
an alle missewende
Dar nach wol hvndert iar
Daz ist sicherlichen war
Von der glezze Dietrich
hat mit sinen sinnen mich
Hvbschen levten getichtet
Er trachtet vñ berichtet
So er beste chvnde
Nv vntz zv aller stvnde
Nieman trage keinen haz
Wan er enchvnde sin niht baz
Dvrch daz getichte wider in
In vrowen dienst stvnt ie sin sin
Ze allen Ziten was er bereit
Ze sprechen von der reinikeit
Di an schonen vrowen liget
Des man nv leider selten pfliget
Die werlt sich ver cheret hat
Ir mvt wan nâch dem gvte stat

Si achtenet niht vf die minne
Nvr nach dem pfenninge
Stet aller levte ^{ge}danck
Da von ist die minne kranck
Die man zv den vrowen haben sol
Daz gevellet mir niht wol
Wan swa ein man wirdet wunt
In sin selbes herzen grvnt
Von der svzen minne
Den enmag golt noch gimme
Nimmer machen gesvnt
Aber ein rosen roter mvnt

Já rovněž chci, pane, znát
všechny vaše touhy.
Měli bychom utiřit svůj hněv.
Pane, ty sám víš,
že to byla ponejvíce tvá vina.
Teď vezmi si sokola a koně,
nechceš-li nikdy zůstat bez vítězství,
pás a psy.
Ve stejnou hodinu
vyjeli velmi šťastni
domů do švábské země.
Pěstovali dobré mravy a čest
provždy zamilovaně,
žili beze všech smutků
večer i ráno,
oba až do svého konce,
beze všech zlých příhod,
po celých sto dobrých let.
To je jistojistá pravda.
Dietrich von der Glezze
mne stvořil svou myslí
pro dvorné lidi.
Přemýšlel a sepsal,
jak nejlépe svedl,
nyní a navždy,
Nikdo nechť nechová k němu zlobu,
kdyby to svedl nedokonale.
Napsal jej proto,
že jeho mysl zůstává ve službě paním.
Vždy byl připraven
hovořit o čistotě,
které krásným paním sluší,
a kterou dnes bohužel tak zřídka vídáme.
Svět okolo se mění,
protože usiluje o dobrou rozmanitost.

238r

Neřídí se láskou,
pouze penězi,
jak stojí ve všech lidských myslích.
Odtud plyne nemoc lásky,
již bychom měli mít k ženám.
To netěší mne velmi,
protože když bude muž raněn
v hloubi svého srdce
sladkostí lásky,
nemůžou jej ani zlato ani drahokamy
nikdy vyléčit.
Ale pokud jej ústa rudá jako růže

Vñ tvt im der ein chvzzen chvnt
Daz ist ein so svzzer fvnt
Do von so wirt im swere bvz
Von einem roten mvnde ein chvs
Dem chan sich niht gelichen
In allen landen richen
Wol in der daz verdienen chan
Der ist zv der werlt ein selic mã
Ich nemz fvr silber vñ fvr golt
Daz mir weren vrowen holt
Nieman chan geschriben
Von den reinen wiben
Waz si hoher vrevde gebent
Den die in ir dienst lebent
Ir man ich wil evch leren
Vrowen svlt ir eren
Vñ svlt in vnder tenick sin
Wand irev roten mvndelin
Vnd ir wiezsev wengelin
Die bringent evch von grozz' pin
Allev reinev vrewelin
Die mvzzen immer selick sin
Des wvnshet in daz hrze min
Nv stetlichen ane pin
Wilhelm der vrowen kneht
Gevlizen an der tvgende reht
Der schvf daz ich getichtet wart
chein tvgent wart nie von im gespart
Sin vater saz zv widena
Gewaldick voget was er da
Der porte het ein ende
Pvnzingeren sende
Liebe vrowe dinen trost
So wirt er von sorgen erlost

obeznamí s líbáním,
je to tak sladký objev,
že se mu dostane léčby
polibkem od rudých úst,
jemuž se nevyrovná
ani veškeré bohatstvím všech zemí.
Nejlepší, co si mohl vysloužit!
On je na světě požehnaným mužem.
Bral bych místo stříbra i zlata,
kdyby mi byla paní nakloněna.
Nikdo nemůže popsat
ryzí ženy
dávající nejvyšší radost,
těm, co žijí v jejich službách.
Ty člověče, chci tě také poučit,
že bys měl mít ženy v úctě
a poddat se jim,
protože jejich malá rudá ústa
a jejich bílé tváře
tě odvedou pryč od trápení.
Všechny cudné ženušky
musí být navždy požehnané!
To chci v srdci svém
nyní uchovávat bez trápení.
Wilhelm, služebník žen,
jenž bojoval pro pravou ctnost,
způsobil, že já, Pás, jsem mohl být napsán.
Žádná z ctností jej neminula:
Jeho otec byl usedlý ve Vídni,
byl tam mocným fojtem.
Pás je u konce.
Pokud byste jej poslala do Punzinger,
drahá paní, vaš služebník
bude od starostí osvobozen.